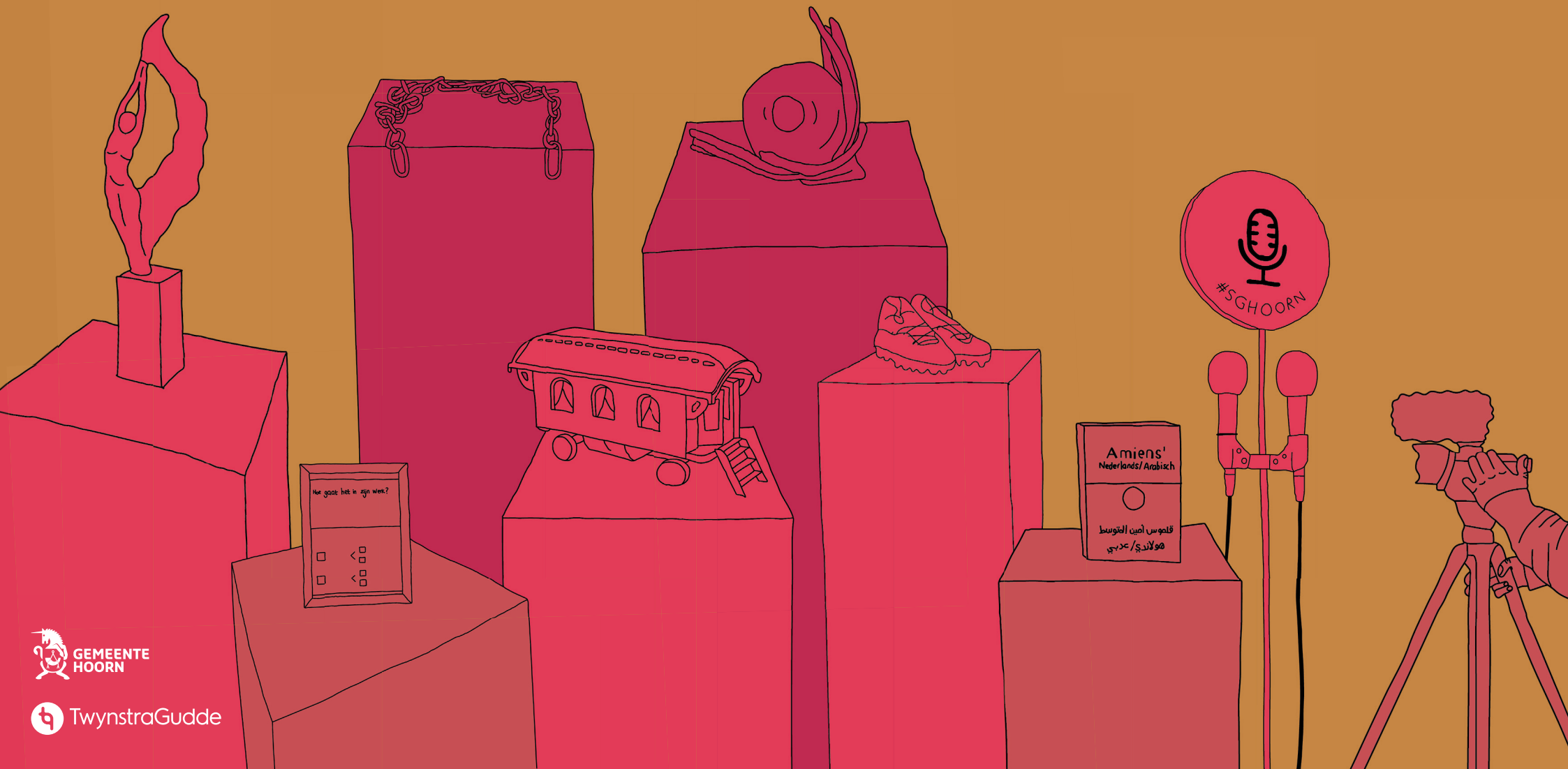

Stadsgesprekken Hoorn

Seizoen 1
maart – juli 2021

Inhoudsopgave

p.3	Samenvatting
p.10	Ruimte voor reflectie
p.13	Hoofdstuk 1: Voordat je seizoen 2 maakt
p.19	Hoofdstuk 2: Analyses & adviezen na seizoen 1
p.40	Hoofdstuk 3: Seizoen 2
p.48	Hoofdstuk 4: Over aannames & vooroordelen

Samenvatting

Over dit document

Dit document bevat een toelichting op seizoen 1 van de Stadsgesprekken in Hoorn, analyses over wat dit seizoen ons heeft geleerd over de gespreksonderwerpen, en adviezen over opvolging van dit seizoen. Er zijn in totaal 15 afleveringen gemaakt, waarin met inwoners is gesproken over thema's als inclusiviteit, discriminatie en het slavernijverleden. De afleveringen zijn gemaakt in drie vormen: podcasts, talkshows en vlogs. Inwoners die niet aan het woord zijn geweest, werden in elke aflevering en bij elke vorm van communicatie uitgenodigd om mee te praten. Hiervoor werd gevraagd de hashtag #SGHoorn te gebruiken. Dit seizoen van de Stadsgesprekken had als doel om een breed gesprek te voeren met inwoners van Hoorn over de genoemde onderwerpen, om verschillende perspectieven hierop te laten zien en horen, en om alle mensen in Hoorn uit te dagen beter naar elkaar te leren luisteren. Op de pagina hierna staat een visuele samenvatting van de aanpak in seizoen 1.

Samenvatting

Seizoen 1: inclusief, creatief, constructief & coronaproof

Ronde 1 – april/mei
Straatgesprekken – 5 podcasts
Empatisch onderzoek

Ronde 2 – mei/juni
Talkshowgesprekken – 3 uitzendingen
in samenwerking met lokale scholieren, gelote
inwoners en lokale, maatschappelijke organisa-
ties

Ronde 3 – juni/juli
Toekomstgesprekken – 7 vlogs
Ontwerp jouw ‘inclusief Hoorn’

Ronde 1
We zijn op willekeurige plekken gaan staan, waar
we met willekeurige mensen op straat gesprek-
ken hebben gevoerd. We stonden 5 dagen op
straat, en spraken per dag gemiddeld 60 tot 70
mensen. Het resulteerde in 5 podcasts.

Ronde 2
We hebben circa 45 inwoners geloot om deel te
nemen aan twee talkshows. Slechts een kwart
van de genodigden besloot deel te nemen. De
belangrijkste reden om niet mee te doen: ik
durf me niet openbaar uit te spreken over deze
onderwerpen.
Vertegenwoordigers van 11 organisaties met een
maatschappelijke functie in Hoorn namen deel
aan de derde talkshow.
In alle drie de talkshows zijn lokale scholieren
betrokken als presentatoren, gespreksdeelne-
mers en makers van de afleveringen.

Ronde 3
We deden een open oproep aan inwoners:
ontwerp jouw toekomstbeeld van een inclusief
Hoorn. Het leverde 15 gevarieerde suggesties
op, waarvan uiteindelijk 7 vlog-afleveringen zijn
gemaakt.
Deze afleveringen zijn gemaakt in samenwer-
king met lokale vloggers, scholieren en jonge-
renwerkers.

Samenvatting

Het 1e seizoen leidde tot analyses & adviezen, samengevat in drie hoofdstukken. Het vierde hoofdstuk bestaat uit een inleiding op en verzameling van aannames en vooroordelen over seizoen 1. Op alle quotes van inwoners in dit document kan direct worden doorgelinkt naar de desbetreffende aflevering.

Hoofdstuk 1 – Voordat je seizoen 2 maakt:

Stel een concretere ambitie vast op het gebied van inclusiviteit

Blijf hierop monitoren en bijsturen, voeg armoede toe als uitsluitingsmechanisme

Voer een gesprek over het standbeeld van J.P.

Coen en neem een besluit

Hoofdstuk 2 – Analyses & adviezen na seizoen 1:

Bouw een veiliger gespreksklimaat (en check bij deelnemers of het veilig (genoeg) is)

Stimuleer nieuwsgierigheid (naar een ander).

Leer van de jeugd, die heeft dit van nature. Dit kan door de jeugd een plek aan tafel te geven.

Inclusiviteit is geen project of afdeling (en niet van de gemeente alleen).

Dit gesprek verandert voortdurend en is nooit klaar (werk aan bewustwording).

Haal de ingrediënten voor een inclusievere gemeente uit de stad zelf (de vlogs leverden al 7 concrete suggesties op van inwoners die we hebben gesproken).

Hoofdstuk 3 – Seizoen 2 (organisatie & communicatie)

Blijf het begrip Stadsgesprekken op dezelfde manier gebruiken, of communiceer heel duidelijk dat er een bepaalde focus wordt gekozen in een volgend seizoen.

Noem het gesprek over het standbeeld geen Stadsgesprekken.

Hoofdstuk 3 – Seizoen 2 (inhoud)

Vraag je als gemeente af of je seizoen 2 zelf wilt organiseren, mede wilt organiseren of wilt faciliteren. Als er andere mensen en/of organisaties in Hoorn naar voren stappen die het willen en kunnen organiseren, leg dit dan goed vast.

Blijf nauw samenwerken met onderwijsinstellingen en jongeren als je wilt dat nieuwe generaties dit gesprek al eerder voeren dan oudere generaties.

Blijf onverminderd praten over discriminatie, en besef welke nieuwe vormen van uitsluiting de ambitie op het gebied van inclusiviteit kunnen bedreigen; armoede en vaccinatie zijn op dat vlak twee belangrijke (nieuwe) thema's.

Maak jezelf geen illusies: er is geen vorm of uitkomst waarmee iedereen tevreden is.

Samenvatting

Hoofdstuk 3 – Seizoen 2 (vorm)

Hou deelname aan het gesprek laagdrempelig, respectvol en besef dat het gesprek voor veel mensen nog moet beginnen, ook al is er al een seizoen geweest.

Breng mensen in contact buiten bestaande gespreksbubbels.

Werk in vormen die nieuwsgierigheid stimuleren.

Maak gespreksdeelnemers mede-eigenaar van het (veilige) gespreksklimaat.

Vraag jezelf af of de vorm mensen uitsluit en wees daar open over (wij werkten bijvoorbeeld met loting).

Maak de aannames en vooroordelen over het gesprek expliciet, zodat deelnemers weten dat deze bestaan.

Maak de resultaten blijvend, uitnodigend en toegankelijk.

Hoofdstuk 4 – Over aannames & vooroordelen

Wees je bewust van aannames en vooroordelen die het gesprek zelf en de gespreksonderwerpen beïnvloeden. De aannames en vooroordelen over seizoen 1 zijn verzameld en opgenomen in dit document.

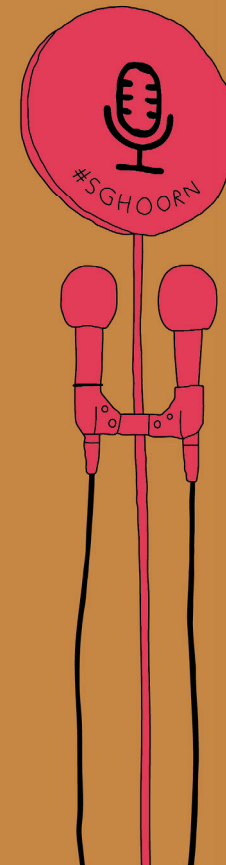
Reflectie

Aflevering 1 t/m 5

Na de podcasts bleef mij bij

omdat

Reflectie

Aflevering 6 t/m 8

Na de talkshows bleef mij bij

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

omdat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

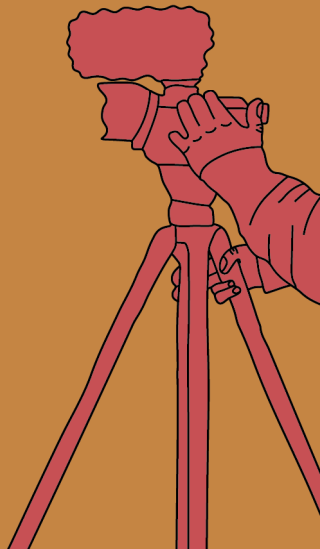
.....

.....

.....

.....

.....

Reflectie

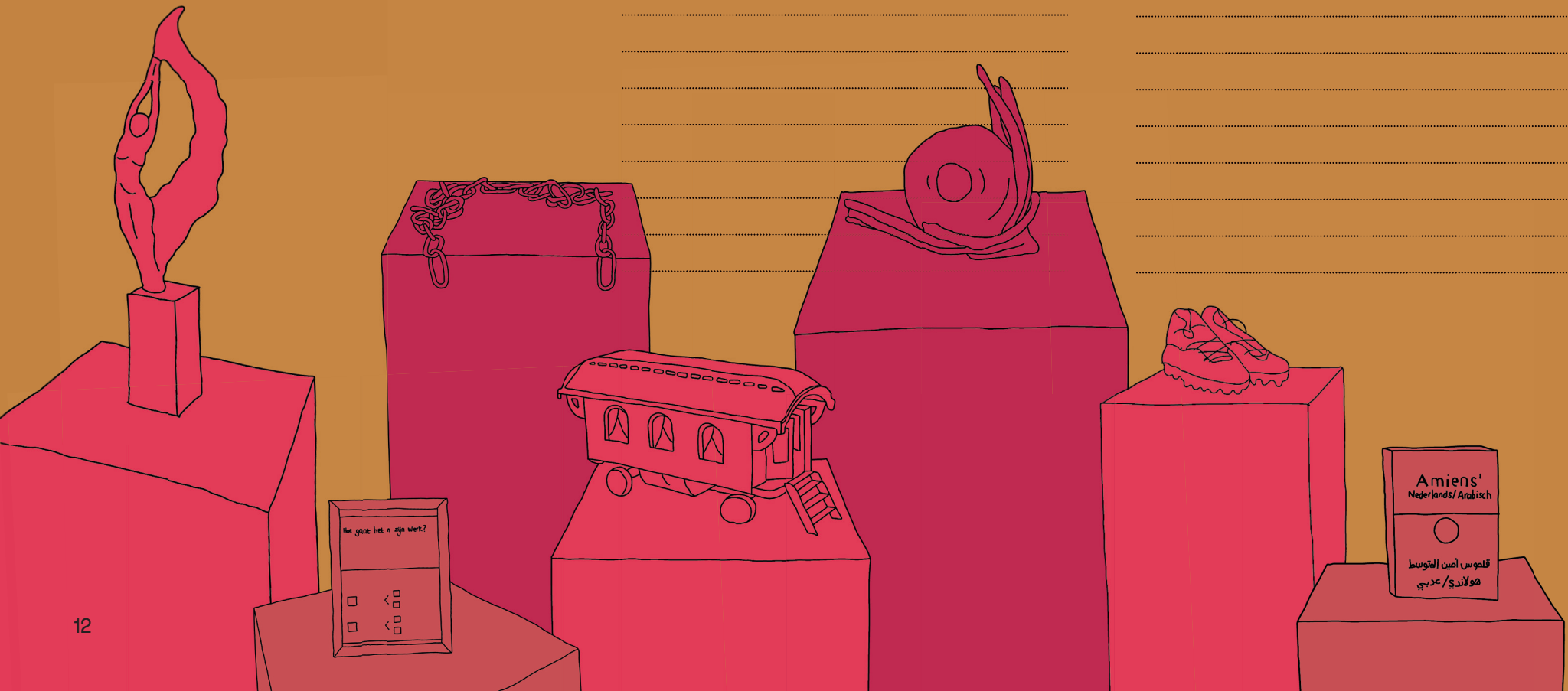
Aflevering 9 t/m 15

Na de vlogs bleef mij bij

A pink line drawing of a round object, possibly a fruit or vegetable, with a stem and leaves, resting on a pink rectangular base. The background is a solid pink color with horizontal dashed lines.

omdat

[illegible]

Hoofdstuk 1

Vóóordat je seizoen 2 maakt

Vóórdat je seizoen 2 maakt

Stel een concrete ambitie vast op het gebied van inclusiviteit

De gemeente Hoorn heeft in 2019 het document ‘Inclusiebeleid – Meerjarenvisie 2019–2022’ vastgesteld. In deze visie staat dat het Ministerie van VWS gemeenten in 2018 heeft verplicht om een inclusiviteitsagenda op te stellen. Of de gemeente op dat moment zelf de urgentie voelde om die agenda op te stellen, of dit deed vanwege de verplichting, wordt niet benoemd. Ook is onduidelijk of deze visie is opgesteld na gesprekken met en signalen vanuit inwoners van de gemeente. In de afgelopen drie jaar is het thema inclusiviteit in het maatschappelijk debat steeds urgenter geworden. In 2020 was echter opnieuw een concrete aanleiding nodig om Stadsgesprekken rondom dit thema te organiseren; een protest tegen het standbeeld van J.P. Coen in de publieke ruimte. De visie van de gemeente zegt: “De missie van de gemeente Hoorn is een inclusieve stad te zijn”. Wij adviseren om – vooruitlopend op het aflopen van deze meerjarenvisie in 2022 – een scherpere ambitie en concretere doelen te formuleren op het gebied van inclusiviteit.

“In artikel 1 van de Grondwet staat dat iedereen in Nederland in gelijke gevallen gelijk wordt behandeld. Verder staat in artikel 1 dat discriminatie, op welke grond dan ook, is verboden. Ook aanzetten tot haat of discriminatie is verboden. Discriminatie betekent dat er onterecht verschil wordt gemaakt tussen mensen.” (bron: rijks-overheid.nl) Onterecht verschil maken tussen mensen is dus bij wet verboden. Toch gebeurt het, ook in Hoorn, bedoeld en onbedoeld. In seizoen 1 zijn beide vormen aan bod gekomen, met praktijkvoorbeelden uit Hoorn in deze tijd. De resultaten van het onderzoek van I&O Research laten zien dat circa 1 op de 5 mensen in Hoorn zelf wordt gediscrimineerd of discriminatie in de directe omgeving meemaakt. Deze cijfers geven aan dat Hoorn nog zeker geen volwaardig inclusieve gemeente is, en de missie nog niet is volbracht. Tel daarbij op dat veel inwoners in Hoorn (nog) niet hebben meegepraat in seizoen 1, en er zijn twee concrete aanleidingen om de Stadsgesprekken een vervolg te geven.

De vraag is niet alleen wat het in de praktijk betekent om een inclusieve gemeente te willen zijn, maar ook wat er nu in de weg staat om daar te komen. In seizoen 1 hebben inwoners én organisaties concrete voorbeelden gegeven van situaties waarin zij niet het gevoel hebben erbij te horen. In de ene situatie vraagt dit iets van alle inwoners van Hoorn, in de andere situatie vraagt dit reflectie van de gemeente, of van maatschappelijke organisaties. Sluiten beleid en regelgeving (onbedoeld) mensen uit? Willen en kunnen we daar iets aan veranderen? Conflicteert de slogan ‘Stad van de Gouden Eeuw’ niet al direct met de ambitie een inclusieve gemeente te zijn? Zoals we in het Westfries Museum leerden:

“Het gebruik van het begrip ‘De Gouden Eeuw’ betekent steeds meer dat je kiest voor een bepaalde invulling van de geschiedenis.” (Aflevering 12)

1.1

Vóóordat je seizoen 2 maakt

Stel een concrete ambitie vast op het gebied van inclusiviteit

Kan en wil de gemeente een voorbeeld stellen in voortschrijdend inzicht? De tijdsgeest verandert op dit gebied. Is Hoorn een gemeente die zich hiervoor afsluit of hierover in gesprek gaat?

1.2

Vóóordat je seizoen 2 maakt

Blijf monitoren en bijsturen op inclusiviteit

Het onderzoek van I&O Research had de vorm van een anonieme enquête. Het voordeel van deze anonimiteit is dat mensen opener en eerlijker durven te zijn. De resultaten van de meting laten zien dat de gemeente Hoorn op enkele aspecten hoopgevende cijfers kan overleggen, maar dat op het gebied van discriminatie de cijfers nog onvoldoende wijzen op een inclusieve gemeente. Het viel ons op dat het thema armoede in de resultaten ontbreekt. Stichting Leergeld gaf aan dat dit in de regio Hoorn een toenemend probleem is:

“Als ik naar de afgelopen 6, 7 jaar kijk, dan zien we elk jaar een forse toename van het aantal kinderen dat we helpen, zowel in Hoorn als in de dorpen hier omheen.”
(Aflevering 8)

We adviseren daarom om de anonieme enquête periodiek te herhalen, en het thema armoede toe te voegen aan de vraagstelling. De frequentie waarin de meting wordt herhaald moet afhankelijk zijn van de ambitie van de gemeente op het gebied van inclusiviteit.

Vóóordat je seizoen 2 maakt

Voer een gesprek over het standbeeld en neem een besluit

Seizoen 1 ging niet over de vraag of het standbeeld van J.P. Coen wel of niet moet blijven staan. Er is wel in verschillende afleveringen en reacties over het standbeeld gesproken. We leerden dat het specifieke gesprek over het standbeeld nu niet is gevoerd, maar dat deze behoefte wel leeft. Als er een tweede seizoen van de Stadsgesprekken wordt gemaakt, blijft deze situatie bestaan. We adviseren daarom een apart gesprek op initiatief van de gemeenteraad én een besluit over het standbeeld. Geen keuze van de raad betekent het doorsudderen van onrust en ongenoegen. Ongenoegen dat voor een bepaalde groep inwoners raakt aan de onderwerpen van de Stadsgesprekken. Wij adviseren de raad om het standbeeld gericht op de agenda te zetten en de tijd te nemen om meningvormend in gesprek te gaan met elkaar en met de stad en vervolgens een besluit te nemen over het wel of niet laten staan (en in het eerste geval, in welke vorm). Let op: voer het gesprek pas als er een concrete ambitie is bepaald op het gebied van inclusiviteit.

Het standbeeld zelf blijkt op momenten dat het ter sprake komt een belemmering om een breder gesprek te voeren over inclusiviteit. Hoewel er genuanceerde en ongenueanceerde meningen, standpunten en belangen worden geuit over het standbeeld, lijkt het gesprek hierover niet echt te veranderen. Het gesprek wordt gevoerd vanuit angsten en zorgen. Als iets tegelijkertijd symbool staat voor behoud van identiteit én voor verlies van identiteit, dan is het gesprek erover niet meer te voeren vanuit standpunten of belangen. Dat gesprek raakt immers die diepere laag van angsten, zorgen en verlangens. Het gesprek gaat dan over een deel van wie je bent, of een deel van wie je wilt zijn. Dit merkten we gedurende het eerste seizoen op de momenten dat het standbeeld ter sprake kwam. Het blijkt voor teveel inwoners te gevoelig om één van de onderwerpen te zijn in een breder gesprek. Het verdient daarom een aparte agendering en een eigen gesprek.

In aflevering 13 kwam een concrete suggestie ter sprake voor het gesprek over het standbeeld. Deze aflevering riep dit seizoen veruit de meeste reacties op via social media. Zodra het standbeeld onderwerp van gesprek is, laten meer mensen zich horen. Het viel op dat de aflevering binnen 3 uur ruim 80 reacties ontving via social media, maar na 3 dagen pas 22 keer was bekeken. Slechts 1 van de ruim 80 reacties ging in op de suggestie die in de vlog werd gedaan. Veruit de meeste reacties gaan dus niet over de inhoud van de aflevering, en mensen die reageerden namen niet de tijd (of waren niet bereid) om naar de inhoud te luisteren. Blijf daarom duidelijk maken dat reacties zonder argumentatie niet bijdragen, en definieer vooraf wat een gesprek is. Als 'laat staan' of 'haal weg' het enige is dat iemand zegt, dan is het geen gesprek, maar een mening. Benadruk ook respect naar elkaar; focus het gesprek steeds op het onderwerp, niet op een ander.

1.3

Vóórdat je seizoen 2 maakt

Voer een gesprek over het standbeeld en neem een besluit

De gemeenteraad is door inwoners gekozen om te besturen. Hier horen gevoelige en ingewikkelde gesprekken en besluiten bij. We adviseren de raad om bij het gesprek over het standbeeld minimaal de volgende aspecten in acht te nemen:

Stel vóór het gesprek als gemeente concreet vast wat de ambitie is op het gebied van inclusiviteit, communiceer hierover met inwoners, en reflecteer bij een raadsbesluit op deze ambitie.

Bepaal vóór het gesprek of en hoe de gemeente een voorbeeldfunctie vervult op het gebied van inclusiviteit. Maak expliciet hoe deze voorbeeldfunctie wordt ingevuld door de gemeenteraad, door het college en door de ambtelijke organisatie. Laat je op deze voorbeeldfunctie aanspreken.

Bepaal vooraf wie er aan het gesprek kunnen deelnemen en stem de vorm daarop af.

Maak vooraf expliciet wat een besluit betekent, maar ook wat het niet betekent. Daarmee kunnen mogelijk onterechte angsten en zorgen worden geadresseerd. Enkele voorbeelden van angsten en zorgen die zijn geuit, staan benoemd in de aannames en vooroordelen.

Hoofdstuk 2

Analyses & adviezen na seizoen 1

2.1

Bouw een veiliger gespreksklimaat

Analyse

Het gespreksklimaat voor de mensen die zich nog niet laten horen (het stille midden) is te onveilig. De meest uitgesproken meningen overheersen het gesprek, en bereiken daarmee de (sociale) media en de politiek. Dit schrikt mensen die niet per definitie de meest uitgesproken mening hebben af. Mag je in het gesprek wel zeggen dat je iets niet weet? Dat je iets spannend of ingewikkeld vindt? Dat je twijfelt? Op dit moment bestaat, voor veel mensen die we hebben gesproken of hebben uitgenodigd, het gevoel van niet.

Het online gespreksklimaat is te onveilig. Meepraten via een hashtag hebben we via alle communicatie-uitingen en in elke aflevering gestimuleerd, maar is bijna niet gedaan. De meest genoemde reden die we hiervoor in seizoen 1 hebben gehoord, is dat mensen bang zijn voor negatieve reacties van bekenden en onbekenden. Een 'like' is daarnaast sneller en makkelijker gegeven dan een inhoudelijke reactie. Het online gesprek via een hashtag blijkt daarom (nog)

geen goede manier om het gesprek te voeren. We raden dit af voor in ieder geval het eerstvolgende seizoen.

Offline is het gespreksklimaat te onveilig zodra er sprake is van een groot debat, zodra er een camera bij is, of als het niet anoniem kan. De enquête van I&O Research was anoniem, en leverde relatief veel reacties op. Mensen zijn bang om herkenbaar te zijn als ze een mening geven, of zijn bang om iets te zeggen dat verkeerd kan worden geïnterpreteerd. Het onderwerp roept per definitie felle reacties op omdat het gaat over identiteit, angst om iets kwijt te raken en het gevoel niet te mogen of kunnen zijn wie je bent.

De manier waarop en de setting waarin je een gesprek voert doet iets met de ander. Organiseer je direct een mogelijkheid tot weerwoord of juist niet? Doe je eerst iets gemeenschappelijks met iemand die anders is dan jij? Dat maakt het minder eng. De podcastinstallatie wekte nieuwsgierigheid op bij voorbijgangers, waardoor een

gesprek makkelijker begon. In een talkshow wilden mensen ook op een ander reageren. En in een vlog namen we zelf de tijd om iemands perspectief te leren kennen en hierop door te vragen.

2.1

Bouw een veiliger gespreksklimaat

Advies

De gemeente heeft wat ons betreft niet automatisch de rol van organisator of gespreksleider in volgende seizoenen. Wie het volgende seizoen ook organiseert of faciliteert, wij zien voor de gemeente wel een centrale rol in het bewaken van het gespreksklimaat. Dit klimaat bepaalt of mensen wel of niet meedoen aan een gesprek of zich betrokken voelen bij de onderwerpen van de Stadsgesprekken.

De overheid heeft een belangrijke rol in het bewaken van gelijkwaardigheid in de maatschappij. Daarom dient de gemeente vanuit haar maatschappelijke rol dit gespreksklimaat hoe dan ook te verbeteren en te bewaken. Dat vraagt van gespreksdeelnemers om zich bewust te zijn van minimaal de volgende aspecten (deze helpen de gemeente ook in haar rol als bewaker):

Er zullen scherpe meningen geuit blijven worden. Vraag op zo'n moment door naar een angst of zorg achter die scherpe mening.

Neem daarna de tijd en de ruimte om na te denken, te reflecteren en dan pas iets te vinden.

Voortschrijdend inzicht is niet hetzelfde als zwakte. Als je iemand direct op voortschrijdend inzicht beoordeelt, breek je een stukje van de veiligheid van het gespreksklimaat af. Veroordeel niet iemand die een mening bijstelt. Op meerdere afleveringen in seizoen 1 volgde vanuit kijkers en/of luisteraars de reactie: 'Dit wist ik niet'. Het besef van niet-weten is de eerste stap naar het stellen van de vraag: wat vind ik daar dan eigenlijk van?

Iemands pijn hoeft in een reactie niet direct gespiegeld te worden. We hebben in reacties gezien dat iemands pijn of ongemak snel in vergelijkingen wordt getrokken, of wordt gerelativeerd vanuit de eigen ervaring. Het blijkt lastiger voor mensen om duidelijk te maken welke onderwerpen of reacties we ongemakkelijk vinden, dan om deze te voorzien van een weerwoord.

Om het gespreksklimaat veiliger te maken, kan het zinvol zijn om eerst het ongemak bespreekbaar te maken.

Volg geen aannames, heb geen vooroordelen en trek geen overhaaste conclusies. Als je twijfelt, stel dan de vraag: heb ik het goed begrepen? in plaats van direct te antwoorden met: ja, maar...

“Als iemand defensief wordt, dan kan je geen gesprek meer aangaan. Het is een stukje ontwapening wat mensen moeten doen: minder defensief en meer luisteren.” (Aflevering 12)

2.2

Stimuleer nieuwsgierigheid

Analyse

We hebben in o.a. afleveringen 5, 10 en 15 geleerd dat er (te) weinig urgentie is om nieuwsgierig te zijn naar een ander. We menen elkaar simpelweg niet nodig te hebben, of zijn druk genoeg met onszelf. Dit laatste aspect is nog sterker geworden in de Coronacrisis. Er lijkt niets –zichtbaar– mis mis te gaan als je niet nieuwsgierig bent naar een ander. Je voelt er geen directe of zichtbare impact van. Een situatie die zich laat vergelijken met klimaatverandering; want wat zie ik daarvan in mijn dagelijks leven? De onzichtbare impact is echter wel merkbaar. Zo voelen mensen zich soms onveiliger in hun eigen wijk of buurt, en lijken gesprekken te verharderen of sneller vast te lopen op onbegrip.

“Iedereen leeft op zijn eigen eilandje, en kom vooral niet te dichtbij want de brug is er nog niet.” (Aflevering 5)

Een ander gevolg, dat steeds zichtbaarder begint te worden, is het ontstaan en toenemen van bubbels in de samenleving.

Een bubbel is in dit geval een gespreksruimte waarbinnen mensen enkel gelijkgestemden spreken. Een bubbel kan allerlei vormen aannemen, maar een algemeen kenmerk is dat de mensen binnen de bubbel het met elkaar eens zijn.

Het zoeken naar gelijkgestemden is iets menselijks, omdat we daar bevestiging uit halen. Het is makkelijker om je te verhouden tot iets dat je kent, dan tot iets dat je niet kent. Binnen je eigen bubbel heb je bovendien het gevoel dat je erbij hoort, omdat de andere mensen denken en handelen zoals jij. Erbij horen voelt veilig, en veiligheid is een basisbehoefte.

Het paradoxale is dat bubbels het veiligheidsgevoel van het individu kunnen vergroten, terwijl ze het veiligheidsgevoel voor de maatschappij als

geheel kunnen verkleinen. De meeste uitingen van discriminatie en gevoelens van ongelijkwaardigheid vinden immers plaats in het openbare leven; op de momenten dat mensen buiten hun bubbels in contact treden met anderen.

2.2

Stimuleer nieuwsgierigheid

Advies

We adviseren daarom om in volgende seizoenen de nieuwsgierigheid naar de ander opnieuw en/of veel sterker te stimuleren. Dit kan voor mensen eng zijn, maar kan minder eng worden als we de nadruk blijven leggen op wat je van een ander kunt leren, en dat het jezelf kan verrijken.

“Wat een verrijking van ons leven dat ene krantenberichtje is geweest, dat is waanzinnig.”

(Aflevering 3) &

“Als je uit je eigen bubbel stapt, is het hartstikke leuk. Een permanente ontdekkingstocht door de wereld. Doen!” (Aflevering 10)

Blijf erop alert dat gesprekken binnen bestaande bubbels het maatschappelijk gesprek niet op gemeentelijke schaal zullen veranderen. Stimuleer

duch dus in volgende seizoenen gespreksvormen die mensen uitdagen om in gesprek te gaan met mensen die anders zijn dan jij. We hebben geleerd dat er mensen zijn die alleen meepraten als het gesprek in hun bubbel wordt gevoerd. Dit maakt niet alleen de regie op het gesprek lastiger, het zorgt er ook voor dat er achteraf kritiek kan ontstaan over vorm, bereik en representativiteit.

Bij kinderen is de nieuwsgierigheid nog veel natuurlijker aanwezig, zoals we leerden van Mahmood:

“Ze vragen aan mij: waar kom je vandaan, hoe ben je hier gekomen, ze willen gewoon meer weten over andere landen en andere culturen.” (Aflevering 11)

Vanaf de pubertijd groeit de behoefte om ergens bij te horen, en ontstaat sterkere groepsdruk en vorming. Dit kan een extra reden zijn om juist in

deze levensfase de nieuwsgierigheid opnieuw te stimuleren. Stel daarvoor als gemeente concrete doelen en doe dit samen met het voortgezet onderwijs in Hoorn. In afleveringen 6 en 7 zijn hiervoor de eerste handreikingen gedaan door docenten geschiedenis en maatschappijleer van de betrokken, lokale onderwijsinstellingen. Op het primair onderwijs beginnen is een suggestie die dit seizoen ook is gedaan:

“Ik heb de verhalen gehoord van de scheepsjongens van Bontekoe enzo, maar er is nog een heel ander verhaal te vertellen.”

(Aflevering 12).

In seizoen 1 zijn voorlopig nog geen concrete links gelegd naar het primair onderwijs. Samen met dit PO verkennen of kinderen ook kunnen deelnemen aan het vervolg van de Stadsgesprekken lijkt voor dit onderdeel een nuttige eerste stap.

“We kunnen veel
van elkaar leren”

“Mensen praten, voelen, zien en bewegen. Maar denk aan de gevoelens van een ander, dat is niet altijd vanzelfsprekend. Want de momenten dat we haten, dat we joelen, dat we klagen, misschien dat we ons onvoldoende verplaatsen in wat het voor een ander betekent, want dat gebeurt steeds vaker. Zeker in de tijd waarin we leven. Zijn dat de negatieve gedachtes of de aannames? Is het omdat we onvoldoende weten of is het de verveling, en trekt daar iedereen zijn eigen mening, omdat we vinden dat we onvoldoende leven? Waardoor we elkaar steeds vaker napraten, maar de echte boodschap missen. Natuurlijk, ik snap ook niet altijd de beslissingen en ik ben sowieso geen voorstander van verplichtingen, maar laten we kijken naar het grotere plaatje in plaats van wijzen naar de verschillende richtingen. Want jij bent jij, ik ben ik, en er zijn nog zoveel anderen. En ik zal jullie vertellen: dat gaat ook nooit veranderen. Maar het kan helpen als we elkaar misschien vertellen waarom de dingen zijn zoals ze zijn, want dan komen jij en ik een stukje dichterbij elkaar. En laat je stem horen. Is dat dan meteen de oplossing? Nee, natuurlijk niet. Maar je laat weer wat zien. En zodra je laat zien dat het je daadwerkelijk wat doet, als het ook de ander dan wat doet, dan wordt de kans dat er iets mee gebeurt groter. En daarmee wordt de wereld een stukje mooier. En dat is em-pa-thie.”

2.3

Inclusiviteit is geen project of afdeling

Analyse

Tot 2019 kende de gemeente Hoorn 'diversiteitsbeleid' dat specifiek was gericht op LHBTI'ers. Vanaf dat moment is dit beleid verbreed, met als ambitie: het creëren van een inclusieve stad waarin iedereen een gelijkwaardige plek kan innemen. De meerjarenvisie bij dit beleid loopt van 2019 tot 2022 (de raadsperiode).

Seizoen 1 heeft laten zien dat inclusiviteit geen apart project of domein is, en dat het niet eindigt met een raadsperiode. Als de gemeente bovenstaande ambitie ook vanaf 2022 wil doorzetten, dan zal inclusiviteit een concreet en integraal onderdeel moeten zijn van alle beleid, in plaats van vice versa.

De gemeente heeft met de resultaten van dit eerste seizoen én het aflopen van de raadsperiode twee aanleidingen om te werken aan inclusie als mindset in alle domeinen. Verandering op organisatie- en systeemniveau ontstaat pas als het thema een manier van voelen, denken en doen wordt.

Het thema inclusiviteit is daarnaast niet iets van de gemeente alleen. Maatschappelijke organisaties hebben zich in aflevering 8 laten horen over discriminatie en inclusiviteit. Niet elke organisatie in Hoorn is er even bewust of actief mee bezig. De Stadsgesprekken kunnen in volgende seizoenen daarom niet alleen met inwoners worden gevoerd, als Hoorn inclusiever wil worden. De gemeente zelf dient een rol te spelen in het bewuster maken en houden van maatschappelijke organisaties en bedrijven in Hoorn op het thema inclusiviteit. Wees je er als gemeente wel bewust van dat het niet invullen van een voorbeeldfunctie op dit gebied het lastiger maakt om anderen aan te spreken op gedrag en bewustwording. De gemeente kan het thema echter niet in haar eentje voor iedereen in Hoorn veranderen.

2.3

Inclusiviteit is geen project of afdeling

Advies

Seizoen 2 hoeft niet (alleen) door de gemeente te worden georganiseerd. In seizoen 1 werkten we goed en fijn samen met onderwijs en jongerenwerk. Het onderwijs kan zeker voor een nieuwe generatie in Hoorn een sterkere rol vervullen in bewustwording rondom dit thema. Wat je leert op school kan aanvullend zijn op wat je leert in je sociale kring of thuis. Kinderen hebben energie en kennen van nature de nieuwsgierigheid die er bij volwassenen minder is. Deze potentie wordt buiten de schoolomgeving nog bijna niet benut.

Als de gemeente Hoorn een inclusieve gemeente wil zijn, dan vraagt dit ook om een kritische reflectie op bestaande regelingen en huidig beleid. Zoals we in aflevering 14 en 15 hebben geleerd, kunnen beleid en regelgeving het thema inclusiviteit – ook onbedoeld – stimuleren of afremmen.

“Je loopt tegen heel veel uitsluiting en beperkingen op die

voor een ‘normale Nederlander’ redelijk normaal zijn” (Aflevering 14)

In aflevering 8 werden de suggesties geopperd om anoniem solliciteren de norm te maken, en om verschillende groepen mensen te mengen bij het toewijzen van (huur)woningen. Welke eerste stap ook wordt gezet, de gemeente heeft hierbij uiteenlopende maatschappelijke partners nodig om tot resultaat te kunnen komen.

In seizoen 1 bewezen de derdejaars VMBO-studenten Media & Theater van Tabor College d'Ampte (door het volledig produceren van de talkshows) en lokale scholieren (door het co-presenteren van de talkshows en vlogs) dat inclusiviteit niet alleen op zicht- en voorspelbare, maar juist op ook op onzichtbare en onvoorspelbare momenten effect kan hebben. Hoewel al deze scholieren het spannend vonden omdat ze zo iets nog nooit hadden gedaan, én nog nooit voor zo iets belangrijks waren gevraagd

door de gemeente, kregen ze serieuze en belangrijke rollen in de Stadsgesprekken.

“Nu kunnen ze de kennis, die ze de afgelopen jaren hebben opgedaan, in de praktijk brengen”
– docent Fred Baaren

Blijf daarom niet alleen in het vervolg van de Stadsgesprekken, maar bij alles dat de gemeente Hoorn organiseert of faciliteert reflecteren op inclusiviteit. Spiegel dit aan de gemeentelijke ambitie op dit thema en werk aan meer bewustwording van deze mindset binnen de organisatie.

A black and white photograph of a woman with long hair and glasses, wearing a dark jacket, sitting at a desk. She is looking towards the camera with a slight smile. Her right hand is on a computer mouse. On the desk, there is a large keyboard and a Sennheiser microphone on a stand. In the background, there are window blinds and another Sennheiser microphone on a stand. The text "Inclusiviteit is niet altijd zichtbaar" is overlaid in white on the right side of the image.

Inclusiviteit is niet
altijd zichtbaar

Inclusiviteit is niet
altijd zichtbaar

2.4

Dit gesprek verandert continu en is nooit klaar

Analyse

Al bij de aankondiging van de Stadsgesprekken werd verbaasd en verontwaardigd gereageerd over het feit dat dit gesprek ging plaatsvinden. ‘We hebben er al over gesproken’, ‘moet dit nu wéér’, ‘het gesprek is klaar’, en meer reacties van deze strekking werden geuit door inwoners.

De scholieren die wij spraken, leerden ons dat het voor hen de eerste keer was dat zij dit gesprek voerden. Dit zal niet veranderen; grofweg elke 15 jaar is er een nieuwe generatie inwoners van Hoorn opgegroeid, die het gesprek nog niet heeft gevoerd. Hiermee dient rekening te worden gehouden.

Daarnaast verandert ook de tijdsgeest. Wat op dit moment maatschappelijk wordt geaccepteerd, wenselijk is of juist niet, is anders dan jaren geleden.

“Doordat iedere keer opnieuw het gesprek gevoerd wordt, komt

er bij mij iedere keer weer een extra laag bij en iedere keer meer besef.” (Aflevering 7)

Het is vooral de bewustwording van deze dynamiek waaraan moet worden gewerkt.

In het gesprek over deze onderwerpen zal nooit iedereen het met elkaar eens worden. Dit geldt overigens zowel voor de inhoud als voor de vorm. De Stadsgesprekken moeten – ook in volgende seizoenen – daarom niet worden georganiseerd met die illusie. Door het voeren van het gesprek komen de tegenstrijdigheden soms zelfs pas naar boven. In aflevering 4 bijvoorbeeld spraken we zowel inwoners die vonden dat de jeugd meer aandacht verdient, als inwoners die vonden dat de jeugd minder aandacht verdient. Loop niet om die tegenstrijdigheden heen, maar leer ze bespreekbaar te maken. Hoe veiliger het gespreksklimaat is, hoe groter de kans dat dit lukt.

Een andere illusie is dat het gesprek dan na dit seizoen compleet of af is. Wat ons betreft was seizoen 1 pas het begin van deze Stadsgesprekken, en zijn er nog veel verhalen onverteld gebleven. Neem als gemeente de ruimte om die verhalen te zoeken, te vinden, zichtbaar te maken en ervan te leren.

2.4

Dit gesprek verandert continu en is nooit klaar

Advies

Blijf in het vervolg op de Stadsgespreken bewust de mensen zoeken en betrekken die dit gesprek nog niet hebben gevoerd, of er nog niet mee te maken hebben gehad. Mensen die al meepraten doen dit omdat ze zich bewust zijn van de urgentie en/of omdat ze zelf of in hun directe omgeving te maken hebben met discriminatie, uitsluiting of ongelijkheid.

Benut veranderende maatschappelijke geluiden en inzichten als gespreksstarter, niet als gespreksremmer. Bied mensen die zeggen dat het gesprek al is gevoerd wel de mogelijkheid om aan het gesprek deel te nemen, maar focus de energie en aandacht niet op mensen die het gesprek willen doodslaan voordat het is gevoerd.

2.5

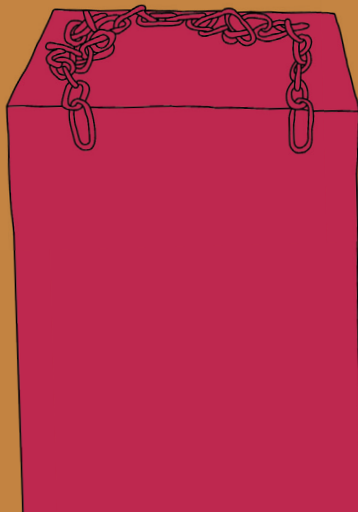
Haal de ingrediënten voor een inclusievere gemeente uit de stad zelf

In de eerste vijf afleveringen spraken we met inwoners over het hier en nu. In de drie afleveringen hierna kwam ook het verleden aan bod. En in de laatste zeven afleveringen is over het heden en het verleden, maar vooral over de toekomst gesproken. In elk van de laatste zeven afleveringen ontdekten we een belangrijk ingrediënt om van Hoorn een inclusievere gemeente te kunnen maken. Vind in volgende seizoenen meer van deze ingrediënten én de voortrekkers die hier uitvoering aan kunnen en willen geven, en daag mensen uit om ze aan te dragen:

Vieren van een andere betekenis

(Aflevering 9)

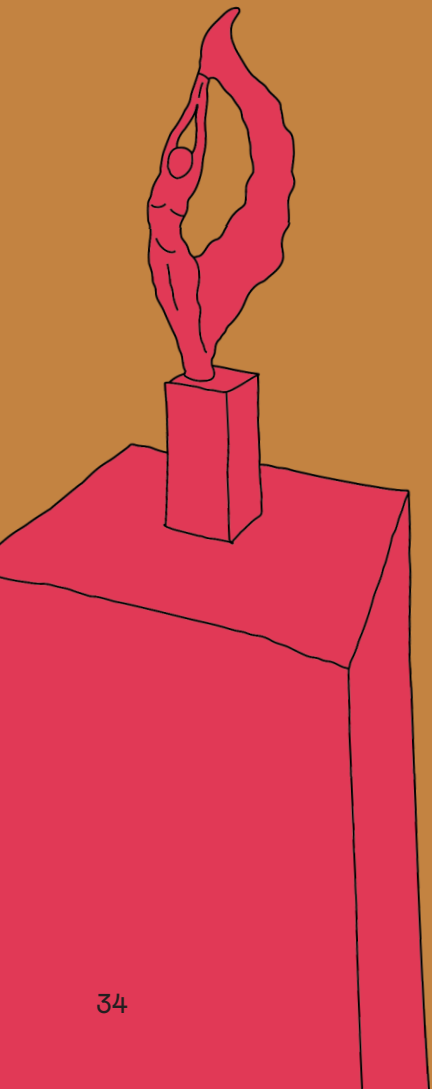
Tot dit jaar was 1 juli in Hoorn gewoon 1 juli. Dit jaar kreeg het een nieuwe betekenis door het vieren van Keti Koti. Een betekenis die voor inwoners met Surinaamse, Antiliaanse en Caribische roots onderdeel is van wie zij zijn. Welke andere of nieuwe betekenissen willen we eigenlijk vieren in Hoorn?

Durven openen van je hart

(Aflevering 10)

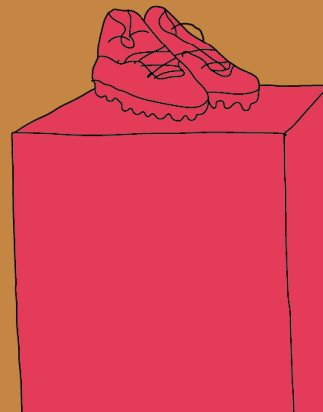
Beter worden in durven, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Helemaal als het gaat om het durven openen van je hart. Toch helpt dat om het gevoel van de ander te kunnen begrijpen. Hoe kunnen we onszelf in Hoorn minder voor elkaar afsluiten als een ander te dichtbij komt?

Spreeken van een universele taal

(Aflevering 11)

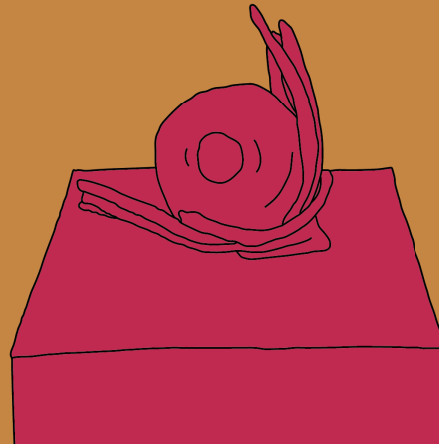
Ook al versta je geen woord van wat een ander zegt, toch kun je samen sporten, muziek maken, of eten. 'Talen' die universeel zijn, helpen om sneller onderdeel te worden van een groep. Het helpt ook om contact met vreemden laagdrempeliger te maken. Benutten we universele talen al optimaal in Hoorn?

Ruimte voor meerstemmigheid

(Aflevering 12)

Hetzelfde verhaal kent soms meerdere kanten. Het horen van een ander perspectief kan je bestaande perspectief verrijken of ter discussie stellen. Maar pas als je een ander perspectief hoort, kun je jezelf andere vragen stellen. Zijn er in Hoorn verhalen die we nu nog steeds maar vanuit één perspectief vertellen?

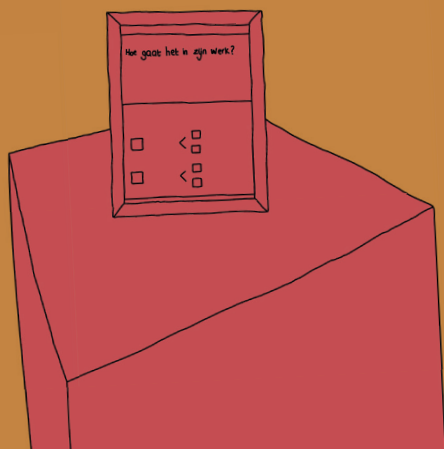

Rochelle, Romy, Ron & Ad

Eigenaarschap van politieke kwesties

(Aflevering 13)

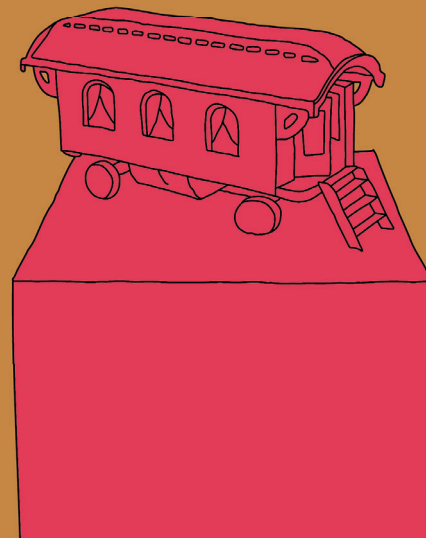
Om een betere maatschappij te creëren hebben we iedereen nodig. Toch is niet iedereen even betrokken of bereid om mee te doen. Wanneer voel je je in Hoorn eigenaar van gemeenschappelijke onderwerpen?

Kunnen afwijken van de norm

(Aflevering 14)

We gaan er makkelijk vanuit dat iedereen dezelfde kansen en mogelijkheden krijgt. We maken immers beleid en regelgeving met de bedoeling dat dit gelijke kansen biedt. Maar wat als dezelfde regels kansenongelijkheid creëren? Kunnen we in Hoorn voldoende afwijken van de norm?

Begrijpen wanneer je vertrouwen krijgt

(Aflevering 15)

We denken en handelen vanuit een eigen perspectief. Niet alleen vanuit overtuigingen, maar ook vanuit de systemen en processen die we zelf gewend zijn. Ben je je hiervan bewust als je een ander wilt helpen die in al deze opzichten anders is dan jij? Weten we in Hoorn hoe en wanneer we het vertrouwen van de ander krijgen?

2.5

Haal de ingrediënten voor een inclusievere gemeente uit de stad zelf

In seizoen 1 hebben we lang niet alle verhalen verteld die we hadden kunnen vertellen. Om de gemeente op weg te helpen naar meer ingrediënten die zich (deels) aandienden, maar vanwege het moeten maken van keuzes op de plank zijn blijven liggen, doen we hieronder een aantal concrete suggesties:

Zijn moskeeën in Hoorn plaatsen waar alleen moslims welkom zijn? Zo nee, op welke manieren kunnen niet-moslims zich hier verbinden aan anderen?

In aflevering 1 leerden we wat iemand volgens inwoners van Hoorn een held maakt: Jezelf wegcijferen voor een ander, onvoorwaardelijk voor een ander klaar staan, zorgen dat een ander het beter krijgt, doorzettingsvermogen bij tegenslag, bescheidenheid, tegen de stroom in blijven roeien.

“Je kan ook dingen doen, in het klein, puur omdat iemand anders daar op dat moment wat aan heeft, en jij misschien zelf niet.”
(Aflevering 1)

Nu we dit weten, wie zijn dan eigenlijk op dit moment helden in Hoorn?

Wat gebeurt er als we een generatiedialoog voeren over inclusiviteit en discriminatie? Welke verschillen en overeenkomsten bestaan er tussen jong en oud?

Hoofdstuk 3

Seizoen 2

3.1

Seizoen 2: organisatie & communicatie

Analyse

Het eerste seizoen van de Stadsgesprekken was een luisterseizoen. Dat is gedaan vanuit de gedachte dat mensen in het huidige gespreksklimaat te weinig tijd nemen om echt te luisteren, voordat ze beginnen met zenden. We geloven erin dat eerst luisteren ervoor zorgt dat je daarna een beter en rijker gesprek met een ander kunt voeren. Het betekende dat we in seizoen 1 hebben gekozen voor de vormen podcast en vlog. Hiernaar kan aandachtig worden geluisterd en gekeken, zonder direct in te kunnen breken. Bij de talkshows hebben we gewerkt met loting voor deelname, om nieuwe stemmen te kunnen horen.

Als mensen eenmaal deelnamen aan het gesprek, dan ging dit als vanzelf. Het viel wel op dat de gemeente zelf veruit de meeste tijd en energie heeft gestoken in de organisatie en communicatie van de Stadsgesprekken. Het roept de vraag op welke rol de gemeente zichzelf kan en wil toe-eigenen in een volgend seizoen van de Stadsgesprekken. We zien hiervoor drie mogelijke scenario's:

3.1

Seizoen 2: organisatie & communicatie

Advies

De gemeente als organisator

Net als in seizoen 1 organiseert de gemeente Hoorn de Stadsgesprekken zelf. Het risico hiervan is dat de ambtelijke capaciteit beperkt is en er opnieuw een extern bureau moet worden ingeschakeld. Het risico is ook dat de Stadsgesprekken hierdoor iets van de gemeente blijven. Het voordeel is dat de gemeente als organisator van seizoen 1 zelf heeft geleerd en niet op nul begint. Een ander voordeel voor de gemeente is dat ze regie houdt op alles dat in het seizoen gebeurt. Hoewel de gemeente een duidelijke missie heeft op het gebied van inclusiviteit, is het thema iets van alle mensen in Hoorn. Pas als die urgentie door meer mensen wordt gevoeld, groeit de kans dat Hoorn inclusiever wordt en er iets in beweging komt. Het ligt daarom wat ons betreft niet voor de hand dat de gemeente als enige partij een volgend seizoen van de Stadsgesprekken organiseert.

De gemeente als partner

De rol van de gemeente is kleiner dan in seizoen 1. De organisatie verloopt in partnerschap met 1 of meerdere organisaties. Dit kunnen maatschappelijke organisaties, activistische organisaties of georganiseerde groepen inwoners zijn. Om de organisatie goed en zorgvuldig te laten verlopen, is het verstandig om de afspraken hierover vast te leggen in een overeenkomst of convenant. Hierin staat minimaal een duidelijk doel, een rolverdeling en afspraken waaraan deelnemers zich committeren. Als in een volgend seizoen wordt ingezet op het stimuleren van nieuwsgierigheid, zijn de onderwijsinstellingen in Hoorn kansrijke partners. De gemeente kan de organisatie van Stadsgesprekken over erbij horen ook onderdeel maken van nieuwe opdrachten aan bestaande partners zoals Stichting Netwerk, het Westfries Museum of Art.1 Bureau Discriminatiezaken. Welke partners ook naar voren stappen, een kritische groep meedenkers (zoals in seizoen 1) houdt een eventuele nieuwe organisatie scherp. We adviseren om deze kritische reflectie te behouden.

De gemeente als facilitator

De rol van de gemeente blijft beperkt. Er kan bijvoorbeeld worden gefaciliteerd in het beschikbaar stellen van fysieke locaties, communicatie, kennis, financiële middelen of ambtelijke inzet. De gemeente blijft wel maatschappelijk bewaker van het gespreksklimaat. In deze rol vraagt het van andere organisaties of inwoners in Hoorn om de organisatie van Stadsgesprekken op zich te nemen. Het risico voor de gemeente is dat zij zelf geen regie heeft op inhoud, proces en uitkomst. Het voordeel voor de gemeente is dat dit de minste druk op de bestaande capaciteit en middelen vraagt. Gezien de gevoeligheid van de gespreksonderwerpen, de felheid van reacties, de zorgvuldigheid die wordt gevraagd van organisatoren, en de maatschappelijke rol van de gemeente, raden we af om deze rol te vervullen in een volgend seizoen.

3.1

Seizoen 2: organisatie & communicatie

Advies

Als de gemeente ervoor kiest om volgende seizoenen van de Stadsgesprekken volledig te organiseren rondom één specifiek onderwerp, adviseren we om dit alleen te doen als eerst expliciet wordt gecommuniceerd over deze specifiekere insteek en de argumentatie om dit te doen. In meerdere afleveringen van seizoen 1 zijn aanknopingspunten te vinden voor specifiekere onderwerpen.

3.2

Seizoen 2: inhoud

Analyse

Na een eerste seizoen van Stadsgesprekken is het legitiem om de vraag te stellen of een tweede seizoen eigenlijk wel nodig is. In het eerste seizoen heeft niemand van de gespreksdeelnemers aangegeven dat een gesprek over discriminatie, inclusie en erbij horen niet nodig is. De cijfers van het I&O onderzoek bevestigen dat het onderwerp in Hoorn door veel mensen wordt gevoeld of gezien. We denken dat het gesprek dus zeker niet af is. De onderwerpen in seizoen 1 gaven op momenten aanleiding tot vragen: waar gaat het nu precies over? De gemeente heeft als grote lijn aangehouden: over hoe we met elkaar samenleven.

Deze lijn kan prima behouden blijven in een volgend seizoen. We hebben er in seizoen 1 voor gekozen om de onderwerpen discriminatie, inclusie en het slavernijverleden door elkaar heen te bespreken. In een volgend seizoen kan het helpen om een aantal afleveringen achter elkaar over één van deze onderwerpen te maken.

Dit biedt gespreksdeelnemers, luisteraars en toeschouwers diepgang op 1 onderwerp als een miniserie binnen het seizoen.

3.2

Seizoen 2: inhoud

Advies

Het voeren van het gesprek over gevoelens van discriminatie onder inwoners van Hoorn blijft een voortdurend belangrijk thema. Heb daarnaast oog voor ontwikkelingen die bestaande én nieuwe vormen van uitsluiting in de hand kunnen werken, met vaccinatie en economische ongelijkheid (toename van armoede, een onbereikbare woningmarkt) als nieuwe, urgente thema's die kunnen zorgen voor (gevoel van) uitsluiting. Deze thema's zijn ook geuit in reactie op afleveringen van seizoen 1:

Wie wordt geboren in een arm gezin komt (nog steeds) vroeg op achterstand in het onderwijs en later in de maatschappij. Eenmaal op achterstand is het harder werken en lastiger om gelijke kansen te krijgen. Deze ontwikkeling vormt een bedreiging voor de ambitie om een inclusieve gemeente te zijn.

Gelijkwaardige deelname van gevaccineerde en ongevaccineerde mensen op het gebied van bijvoorbeeld cultuur, recreatie en reizen in de maatschappij is een recent ontstane, urgente bedreiging voor diezelfde ambitie.

3.3

Seizoen 2: vorm

Analyse

Zoals we in hoofdstuk 2 hebben benoemd, maakte een camera het meepraten voor veel mensen te spannend. Een microfoon stond meepraten niet in de weg. De Corona-maatregelen legden enige beperkingen op aan de vorm, maar dit heeft de Stadsgesprekken in het eerste seizoen niet op kritieke wijze in de weg gestaan. Gespreksdeelnemers aan de podcasts gaven aan dat de aanwezigheid op verschillende plekken en momenten werd gewaardeerd. In de podcasts is hiermee een relatief grote groep mensen aan het woord gekomen die nog niet heeft meegepraat op gemeentelijke schaal.

In de talkshows heeft het toepassen van loting hetzelfde resultaat gehad. Gespreksdeelnemers aan de vlogs waardeerden de ruimte om een eigen perspectief te kunnen delen, zonder dat we daarbij direct zochten naar sensatie of het faciliteren van een weerwoord. De afleveringen vormen een blijvend en toegankelijk resultaat.

Zonder in te vullen welke vorm het beste past in een volgend seizoen (want dat is van meer factoren afhankelijk), bieden we enkele adviezen die kunnen helpen bij een vervolg.

3.3

Seizoen 2: vorm

Advies

Hou het laagdrempelig, respectvol en ga er niet te snel aan voorbij dat het gesprek voor veel mensen nog moet beginnen. Niet iedereen heeft er (al) mee te maken, niet iedereen weet er veel van, mensen mijden het onderwerp bewust of onbewust, en mensen vinden het spannend of moeilijk. En er zijn ook mensen die alleen hun eigen mening willen uiten en niet willen luisteren naar een ander perspectief.

Wat je ook gaat doen, denk heel goed na over de vorm die je kiest en stel je daarbij (naast het doel) steeds vragen vooraf zoals:

Bouwen we hiermee door aan een veilig(er) gespreksklimaat? En checken we bij gespreksdeelnemers of het veilig (genoeg) is?

Stimuleert deze vorm de nieuwsgierigheid naar de ander?

Brengen we mensen zo in contact buiten de bestaande gespreksbubbels?

Sluiten we met deze vorm mensen uit? Zo ja, hoe gaan we daarmee om?

Een volgend seizoen kan opnieuw de vorm krijgen van een luisterseizoen, maar het kan ook een dialoog-, debat-, of andersoortig seizoen zijn. We adviseren de gemeente om een debat alleen in te zetten als het functioneel is, op inhoud wordt gevoerd en bijdraagt aan begrip en bewustwording van deelnemers. We merkten in seizoen 1 dat deze vorm voor veel deelnemers nog te spannend was. Vormen die het gespreksklimaat verder verslechteren zijn niet aan te raden voor het eerstvolgende seizoen.

We gaan er in dit advies vanuit dat de insteek van volgende seizoenen van de Stadsgesprekken gelijk is aan seizoen 1. Dat betekent een breder gesprek over de thema's inclusie, diversiteit en discriminatie. Wij adviseren om het begrip Stadsgesprekken niet alsnog alleen te richten op het standbeeld van J.P. Coen, omdat we verwachten dat dit verwarring en irritatie gaat veroorzaken. Verwarring is niet alleen onnodig, maar daarvoor zijn ook zowel de onderwerpen als het huidige gespreksklimaat te fragiel.

Hoofdstuk 4

Over aannames & vooroordelen

4.1

Over aannames en vooroordelen

Om een gesprek op een goede manier te kunnen voeren, helpt het om te weten welke aannames en vooroordelen over dit gesprek zelf en over de inhoud bestaan. Deze kunnen het gesprek vooraf, tijdens en na afloop ongewenst en op negatieve wijze beïnvloeden. Hoe meer er bestaan, hoe moeilijker het wordt om het gesprek in de hand te kunnen houden, en om gespreksdeelnemers te activeren. Helemaal als de aannames en vooroordelen niet worden benoemd of als ze zelfs worden ontkracht. Ook in seizoen 1 van de Stadsgesprekken hebben we hiermee te maken gehad. We hebben de aannames en vooroordelen verzameld die zijn geuit, zodat de mensen in Hoorn niet alleen bewust worden van het feit dat deze bestaan, maar ook van het feit dat deze de Stadsgesprekken kunnen blijven beïnvloeden in het vervolg.

4.2

Aannames en vooroordelen die zijn geuit in reactie op Seizoen 1

Over het doel

- De Stadsgesprekken hebben als doel:
- Om de geschiedenis te verstoppen
- Om de geschiedenis te veranderen
- Om de geschiedenis te vernietigen
- Stemmingmakerij
- Om J.P. Coen weg te krijgen
- Om alle huizen uit de VOC-tijd af te breken

”Het eindadvies gaat niet in op de vraag of het standbeeld van J.P. Coen al dan niet moet blijven.” Desondanks:

- Alle Horinezen willen J.P. Coen behouden, alle buitenpoorters willen J.P. Coen weg hebben
- De gemeenteraad heeft al besloten dat J.P. Coen blijft staan

Over de onderwerpen

- De Stadsgesprekken en de gespreksonderwerpen zijn nutteloos
- Discriminatie komt niet voor in Hoorn
- Het moet alleen over het standbeeld gaan

Over meepraten

- Er mag in dit seizoen niet worden gepraat over J.P. Coen
- Meepraten betekent dat je het eens moet zijn met het proces
- Alleen mensen die zijn gediscrimineerd mogen meepraten
- We vragen scholieren om mee te doen omdat we hen zien als hulpbehoevend
- Praten over deze onderwerpen is hetzelfde als zeuren
- Witte mensen boezemen per definitie geen vertrouwen in

Over het team

- Alle witte werknemers van TwynstraGudde werken aan de Stadsgesprekken
- Een extern projectteamlid van kleur is een excuus
- Het is onverstandig om een oud-gemeentesecretaris in het team te hebben

Over de vorm

- De Stadsgesprekken zijn links
- De Stadsgesprekken zijn een vooropgezet plan uit marxistisch Amsterdam
- De Stadsgesprekken zijn mijn idee en de vorm is gejat
- Alleen mensen van kleur weten welke vragen je kunt stellen in de Stadsgesprekken
- De opzet is oneerlijk, niet open en er is geen ruimte voor diepgang
- Dit gesprek is al gevoerd, dus het hoeft niet meer
- Er komen drie seizoenen

“Iedereen die hoort erbij, en die mag er zijn. Met alles wat je bijdraagt. Want als je het aan mij vraagt, dan zijn we allemaal gelijk. Want of het nou over jou of over mij gaat, zodra je er zelf een stukje dichterbij staat, dan gaat het om alles wat je gelukkig of juist blij maakt. In een betekenisvolle maatschappij waarin het gaat over dromen, erin geloven, het doen, en het waar maken. Zodat al die mensen gewoon kunnen meedoen, en voor hun gevoel een bijdrage doen zoals een ander. Want zodra we deze mensen gaan omarmen, dan voelt iedereen zich belangrijk voor zijn of haar gevoel. Ik bedoel, je bent niet anders. Je bent goed genoeg zoals je bent. Of het nou gaat over jezelf, je werk, of dat je gezellig naar de sport gaat, of gewoon dat je merkt dat je met voldoening opstaat. Maar, waarom heet zo iets als dagbesteding dan eigenlijk gewoon geen werk? Of is dat een gekke gedachte? Want stel: je mag geeneens betaald pakketjes verpakken, nou, dan is die stap misschien wel groter dan je denkt. En dat is waar het begint, het gaat allemaal om de invulling. En ik denk: dat is misschien die paar procent die ervoor zorgt dat je gezien wordt en niet wordt nagekeken. En dan creëren we nu, misschien voor één individu, een hele nieuwe samenleving. En dat is een droom, dat is een hoop, dat is een doel. En dat is het proberen waard, voor een gevoel van ieder persoon die daarin het verschil ervaart...”

...Omdat dit net even iets verder gaat dan zorgen is, omdat elk mens iets bijzonders bezit. En dan maakt het niet uit wie je bent, hoe je denkt, hoe je intelligent. Maar als je gewoon kijkt naar welk talent er in iemand verborgen zit, dan zul je hele mooie dingen ontdekken. Dus we moeten niet duwen, maar trekken. Deze mensen niet schuwen, maar denken hoe kan ik nou van jou iets leren. Door het voeren van gesprekken. Dat zijn hele grote stappen, met een heel klein begin. En voor je het weet dan zit je er middenin. Want als je verenigt, wordt het stapje voor stapje beter. En dan pas snap je wat het betekent. Dat als we keer op keer delen, dan pas heeft vermenigvuldigen zin, voor een betekenisvol leven.”

Organisatie Stadsgesprekken Hoorn seizoen 1:
Pim Meijer, Meryem Kilic-Karaaslan,
Isaac Bullock, Studio Corvers

